

MATARÓ, 12 de setembre de 1930 ♦ **REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ:** Rambla Castelar, 40 ♦ Any 1 ♦ Núm. 2 ♦ **PREU 20 CÈNTIMS**

dates fatídiques

11 ■ settembre ■ 1714

Setembre de mala anyada és per a nosaltres aquesta data malestruga de la nostra Història.

Onze de setembre! Diada de lluita desigual! Jornada d'heroïsmes sacrificats! Posta d'incendis..., silenci de caiguts..., nit de llibertats perdudes entre clapes de sang, que servei encara roja en el seu sí la nostra terra...

Quan la fatalitat pesa damunt del destí d'un poble, de res hi valen ni la fortitud de l'ànim, ni la dignitat de raça, ni la realització de sacrificis sangonents.

A Catalunya de res li valgueren les banderes de Sant Jordi i Santa Eulàlia; de res li valgué el redreçament desesperat i heroic de tots els catalans; de res hi valgué la viril protesta de les autoritats barcelonines del 1714.

Contra les banderes avançà l'estendard de l'opressor; contra l'angoixa de l'anorrea-
ció, el bandarrisme mercenari del soldat aventurer; contra el coratge patriòtic, la cru-
deltat conqueridora; contra la defensa inútil, la sanya perfidiosa de l'escomesa; contra
la solemne declaració dels representants de la ciutat, la denigradora publicació del
Decret de Nova Planta.

Felip V., rei de devastacions i d'exterminis, volgué deixar segellada la seva glòria venjativa, no sols pretenint semblar de sal tota la terra catalana, sinó deixant-nos amorrats a l'última condició plebea de vençuts.

Tota la malvestat d'aquest passat tristíssim dorm encara, catalans, entre els replècs de la bandera que manté defallent, espasa en ma, l'ombra patrícia de Rafel de Casanova.

Tota la malvestat d'aquest passat tristíssim viu, però, encara en l'essència dominadora d'un règim tradicional que continua regnant a Espanya!

13 ■ settembre ■ 1923

Setembre de mala anyada és per a nosaltres aquesta data malestruga de la nostra època.

Tretze de setembre! Matinada d'espectació! Jornada d'amors propis sacrificats! Posta d'incivilitats..., silenci d'acovardiment..., nit de suspensions i de restriccions que serva en el sí la segona dictadura...

Quan la fatalitat d'un règim pesa damunt del destí d'un poble, de res hi valen els anhels de llibertat, ni la dignitat de raça, si no l'acompanyen la realització dels fets que la voluntat imposi.

A Catalunya de res li valgué el gloriós origen de la bandera barrada; de res li valgué el redreçament de l'opinió; de res li valgué la sotmissió vergonyosa dels diputats de la Mancomunitat.

Contra les banderes barrades onejà l'únic i exclusiu la bandera substitutiva; contra l'agoixa de tots els ciutadans, gallejà la gosadia de l'esperit arrivista i aventurer; contra la entesa cívica, la fuelada governativa; contra la minsa convicció patriòtica, la sanya perfidiosa dels botiflers assalariats; contra el mutisme esporuigit dels representants de Catalunya, la denigradora publicació del decret contra el separatisme.

Primo de Rivera, dictador d'audàcia d'opereia, volgué també deixar glorificada la seva obra, no sols deixant que s'esmicolessin i es soleressin les pedres dels museus, que duïen el nom en català, sinó deixant-nos a mercer de totes les venjances dels elements rastres i repugnants de la U. P.

Tota la malvestat d'aquest passat tristíssim, dorm encara, catalans, entre els dies de l'exili que sofreix en terra estrangera, la noble rebeldia de Francesc Macià.

Tota la malvestat d'aquest passat tristíssim, viu, però, encara, en l'herència dominadora dels qui representen el règim tradicional que continua regnant a Espanya!

Centre Republicà Federal

**Avui dissabte,
a les deu de la nit, ◆ Conferència**

a càrrec del jove propagandista, Director de "L'Opinió",

● **Joan Lluhí i Vallescà** ●

el qual dissertarà sobre el tema:

“El problema de Catalunya i la seva solució liberal”.

voluntat activa

Avui, en la nostra terra, és una raresa trobar qui defensi lo estatut. Els set anys de govern de la Dictadura, han fet més mal a la Monarquia que no hauria pogut fer-li la lliure propaganda de les oposicions, doncs els fets, sempre més convincents que les paraules, han posat de manifest tota la podridura del règim. Primo de Rivera, en el seu manifest del 13 de setembre, i per a justificar el cop d'Estat, retreia amb raó la corrupció dels polítics monàrquics; s'ha acabat la primera dictadura i tothom està convençut de que el remei ha estat molt pitjor que la malaltia. La disbauxa en tots els organismes oficials amb el consegüent augment del deute públic, la baixa de la nostra moneda, els monopolis, els favoritismes, les multes i persecucions, les deportacions i empresonaments de gent honorable, etc., etc., són fets tan eloqüents que han obert els ulls de tothom. Avui, de la Monarquia ja ningú n'espera res de bo, i aneu allà on vulgueu, que per tot hi ha partidaris d'un canvi de règim. Mai la República havia tingut aquí un ambient tan favorable, mai s'havia passat un període tan ple de possibilitats per a aconseguir-la. Els que som republicans de bo de bo, tenim d'aprofitar aquesta avinentesa única, i la manera de fer-ho és posar ara més que mai les nostres forces al servei de l'ideal.

Pensar que la República vindrà perquè sí, és somniar desperts; si la volem, ens la tenim d'afanyar. Dir-se republicà no costa res, és només que l'expressió d'un desig, però si aquest desig és sincer, té d'anar acompanyat de l'esforç necessari perquè sigui una realitat. La voluntat té d'ésser, doncs, activa. Si volem la República hem de sumar el nostre esforç individual al de tots els qui treballen per ella.

Tinguem sempre present que el voler no és dir vull, sinó que és esforçar-se per a conseguir el que es vol.

MANUEL VILADEVALL.

**■ AQUEST NÚMERO HA
ESTAT PASSAT PER LA
CENSURA GOVERNATIVA ■**

visió de realitat

Entre els federals i catalanistes poden haver hi diferències; però no respecte a la reorganització de l'Estat. Uns i altres volen reduir el poder central al regim dels interessos nacionals i internacionals i deixar a les regions tot allò que corresponga a la seva vida interior. Uns i altres volen que la regió sia lliure, per a donar-se la constitució més conforme a la indole i al caràcter llur; les lleis que millor s'avinguin a la seva vida especial, a la administració i hisenda i que cregui més senzilles, menys costoses i de millor eficàcia.

Les diferències entre catalanistes i federals tal volta tinguin molts d'aparentes: Al dir que els catalanistes els hi és indiferent la forma de govern, manifesten clarament que no intenten combatre la república i l'acceptaran si la república prevalix. ¿Podem per altra part considerar-los enemics dels drets individuals, quan, constantment, els exerceixen i protesten amb energia contra tot govern que els violi i en faci menyspreu?

Tinc l'esperança de que uns jorns no molt remots desespareixin fins aqueixes aparentes diferències. Els catalanistes són els nostres naturals aliats: en el fons, són tan federals com nosaltres. No hi cap ja ni la por de que es perdin els drets democràtics. La democràcia està ja fonament arrelada en nosaltres.

De la monarquia no és possible esperar l'autonomia de Catalunya ni de les altres regions.

F. PI I MARGALL

josep cabrera

Víctima de la més asserenada i impia de les malalties, dissabte passat a la matinada morí a nostra ciutat Josep Cabrera i Ametlla.

Josep Cabrerà, home de cor, brau defensor de tota causa noble i justa, des de la seva primera joventut que militava en les rengleres del Partit Socialista. A tothora i en tots moments, havia mantingut sempre la fermesa dels ideals que sustentava, sense que mai hagués negligit per ells, el seu fervent entusiasme. Amb la seva constant actuació s'havia fet mereixedor de la confiança i estima, no sols dels seus companys d'idees, sinó d'aquells que superficialment el coneixien.

Dintre l'organització política i sindical havia desenvolupat diversos càrrecs de reconeguda responsabilitat, que l'havien fet digne de sustenir la representació de l'Agrupació local en diferents congressos nacionals celebrats pel Partit Socialista i la Unió General de Treballadors de Espanya.

El seu enterrament civil deixà ben palesades les simpaties de que gaudia aquest ciutadà exemplar, car la concurrència que acompanyà el seu cos i la seva memòria al repòs de la terra, fou tan nombrosa, que poques vegades s'ha vist a la nostra ciutat un acompanyament tan aconfortador.